

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA DEN HAAG

De heer mr. D.H.J. van Huykelom van de Pas

**Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen
/ Directie Democratie en
Bestuur**

Afdeling Politieke
Ambtsdragers en
Weerbaarheid

Turfmarkt 147
DEN HAAG
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

J.C.M. Haring

jose.haring@minbzk.nl

Kenmerk

2019-0000125785

Uw kenmerk

Bijlage(n)

1

Datum **15 MRT 2019**
Betreft Besluit afwijzing verzoek beleidswijziging verlening
heerlijkheidswapens

Geachte heer Van Huykelom van de Pas,

Op 30 mei 2018 heeft u, namens , bij de Hoge Raad van Adel een verzoekschrift ingediend waarin u vraagt om een zodanige wijziging van het beleid inzake wapenverlening dat wapenverlening aan voormalig heerlijkheden (eventueel tijdelijk) weer mogelijk wordt. Het verzoek is ter behandeling aan mij doorgezonden. Zoals u eerder is medegedeeld, is uw verzoek, gelet op zijn adviserende taak in dit kader, aan de Hoge Raad van Adel ter advies voorgelegd. De Raad heeft mij hierover op 20 december 2018 advies uitgebracht. Hierbij neem ik een besluit op uw verzoek.

Beleidsregels van 12 september 2013

In uw verzoekschrift geeft u aan dat u bekend bent met de beleidsregels van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 september 2013, omtrent het verlenen, bevestigen en wijzigen van wapens. Deze beleidsregels zijn relevant voor de behandeling van uw verzoek. Het eerste lid van het enige artikel bepaalt dat wapenverlening alleen betrekking kan hebben op wapens van provincies, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen of instellingen zoals genoemd in artikel 1 en 2 van het koninklijk besluit van 23 april 1919 en is aangevuld bij koninklijk besluit van 21 oktober 1977. Het tweede lid bepaalt dat de in het eerste lid vermelde beleidsregel niet van toepassing is op aanvragen tot verlening van nieuwe wapens aan of tot bevestiging of wijziging van reeds vastgelegde wapens van privaatrechtelijke instellingen die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze beleidsregels reeds waren ingediend. Het besluit uit 1919 spreekt (slechts) over wapenverlening aan provinciën, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen of instellingen.

Advies Hoge Raad van Adel

Tot 1919 waren besluiten over verlening, wijziging of bevestiging van wapens gebaseerd op een soeverein besluit uit 1814 (Stb. 32), waarin was bepaald dat "alle steden, dorpen en heerlijkheden, districten en corporatiën" hun oude wapens konden laten bevestigen en registreren of – als zij nog geen wapen hadden – er een konden voorstellen. Verzoeken moesten worden ingediend bij de Hoge Raad van Adel, die voordrachten voor beslissingen aan de Kroon kon doen.

De Hoge Raad van Adel merkt in zijn advies op (bijgevoegd) dat het besluit van 24 december 1814 met de komst van het besluit in 1919 (in 1977 aangevuld met een artikel over fusies van publiekrechtelijke lichamen) gehandhaafd bleef, maar strikter werd uitgelegd. Voortaan moesten 'alle provinciën, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen of instellingen' die een wapen wensen te voeren, zich tot de koning wenden. Daarbij werd ook het besluit van 20 februari 1816 ingetrokken, waarmee een einde kwam aan de bevestiging van wapens door de Hoge Raad van Adel, zonder tussenkomst van de Koning. Heerlijkheidswapens en andere wapens van privaatrechtelijke lichamen zijn nadien nog bevestigd bij koninklijk besluit na advies van de Hoge Raad van Adel, vanuit de traditionele adviserende rol van de Raad. Dat de Raad daarvoor criteria hanteerde die betrekking hebben op de periode voor 1795 (toen heerlijkheden nog publiekrechtelijk waren), doet niets af aan het feit dat de wapenbevestigingen betrekking hebben op privaatrechtelijke lichamen. De beleidsregels van 2013 maken aan deze praktijk een einde. De aanleiding voor afkondiging van de beleidsregels van 2013 had betrekking op kerkelijke wapens, de beleidsregels zelf echter op alle wapens van privaatrechtelijke lichamen. Heerlijkheden onderscheiden zich daarom in niets van kerkelijke instellingen, aldus de Hoge Raad van Adel. De Raad adviseert mij hiermee uw verzoekschrift af te wijzen.

Beslissing op verzoek

Met de beleidsregels in 2013 is een duidelijke beslissing genomen: wapenverlening is alleen mogelijk aan provincies, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen of instellingen. Met name ook uit het tweede lid blijkt dat wapenverlening aan privaatrechtelijke instellingen niet mogelijk is. Heerlijkheden betreffen thans privaatrechtelijk instellingen. Uw argumenten dat zij tot een bepaald moment in de geschiedenis ook nog publiekrechtelijke kenmerken hadden en dat ook na 1848 (toen zij zuiver privaatrechtelijk waren) nog wapens verleend zijn aan heerlijkheden, doet hier niets aan af. Ook op welke grond die wapens verleend zouden zijn, is niet (meer) relevant. De beleidsregels zijn in de Staatscourant gepubliceerd, en daarmee kenbaar. Ook is hier in het jaarverslag van 2013 van de Hoge Raad van Adel aandacht aan besteed.

Gelet op het voorgaande, besluit ik uw verzoek tot beleidswijziging – overeenkomstig het advies van de Hoge Raad van Adel – af te wijzen.

Hoogachtend,
De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

HOGE RAAD VAN ADEL

Zijner Excellentie
de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Afdeling Politieke Ambtsdragers en Weerbaarheid
Kamer Z18 211

DATUM 20 december 2018
KENMERK 18/249-21
ONDERWERP verzoek wijziging beleid wapenverlening aan een voormalige heerlijkheid
BIJLAGEN

In antwoord op Uw brief van 24 september 2018, kenmerk 2018-0000765757, waarin U de Hoge Raad van Adel (hierna: de Raad) om advies vraagt inzake het verzoekschrift van [REDACTED] (hierna: verzoekster), vertegenwoordigd door de heer mr. D.H.J. van Huykelom van de Pas, heeft de Raad de eer U het volgende mee te delen.

Verzoekster is bekend met de beleidsregels van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 september 2013, nr. 2013-000045948 8, omtrent het verlenen, bevestigen en wijzigen van wapens. Daarin wordt het volgende bepaald: 'Voordrachten voor Koninklijke besluiten houdende de verlening van nieuwe wapens of de bevestiging of wijziging van reeds vastgestelde wapens kunnen uitsluitend betrekking hebben op provincies, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen of instellingen als genoemd in artikel 1 en 2 van het Koninklijk besluit van 23 april 1919, Staatsblad 181, zoals dit is aangevuld bij het Koninklijk besluit van 21 oktober 1977, Staatsblad 605.'

Ten aanzien van de door verzoekster aangevoerde argumenten overweegt de Raad het volgende:

HOGE RAAD VAN ADEL

Duiding van het SB van 24 december 1814

Verzoekster legt de nadruk op de eerste twee leden van het SB van 24 december 1814, waarin de oproep tot inzending van wapens voor bevestiging of verlening wordt bepaald. Grondslag voor de huidige wapenverleningen zijn echter lid 3 en 4, waarin de Hoge Raad van Adel aan de vorst voordrachten doet van te bevestigen of te verlenen wapens en administratieve taken krijgt toebedeeld.

Het besluit van 24 december 1814 - de Koning bevestigt of verleent wapens met advies en bemiddeling van de Hoge Raad van Adel bleef gehandhaafd, maar werd strikter uitgelegd met de afkondiging van het besluit van 23 april 1919 (Stb. 181) - in 1977 met een artikel aangevuld - dat nieuwe regels stelde voor de verlening van wapens aan overheidslichamen. Voortaan moeten 'alle provinciën, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen of instellingen' die een wapen wensen te voeren, zich tot de koning wenden. Daarbij werd ook het besluit van 20 februari 1816 ingetrokken, waarmee een einde kwam aan de bevestiging van wapens door de Hoge Raad van Adel zonder tussenkomst van de Koning.

Bevestiging van heerlijkheidswapens tussen 1814 en 2013

Heerlijkheidswapens en andere wapens van privaatrechtelijke lichamen zijn nadien nog bevestigd bij Koninklijk besluit na advies van de Hoge Raad van Adel vanuit de traditionele adviserende rol van de Raad. Dat de Raad daarvoor criteria hanteerde die betrekking hebben op de periode voor 1795, doet niets af aan het feit dat de wapenbevestigingen betrekking hebben op privaatrechtelijke lichamen. De beleidsregels van 2013 maken aan deze praktijk een einde.

Kerkelijke instellingen en voormalige heerlijkheden

De aanleiding voor afkondiging van de beleidsregels van 2013 had betrekking op kerkelijke wapens. de beleidsregels zelf echter op alle wapens van privaatrechtelijke lichamen. Heerlijkheden onderscheiden zich daarom in niets van kerkelijke instellingen.

Behoorlijk bestuur

Het ware misschien beter geweest om destijds ook op de website van de Hoge Raad van Adel aandacht te besteden aan de gewijzigde beleidsregels, echter publicatie in de *Staatscourant* mag in beginsel voldoende geacht worden.

HOGE RAAD VAN ADEL

Historisch belang/taak van de Raad op het gebied van adellijk historisch erfgoed

Officiële bevestiging van een wapen van een voormalige heerlijkheid dient geen enkel historisch belang. Het volstaat om een eertijds gevoerd wapen te documenteren in historische publicaties. De Hoge Raad van Adel heeft geen enkele formele taak met betrekking tot de bewaking van het adellijk historisch erfgoed.

De Raad als bewaker der (overheids)heraldiek

Met de afgekondigde beleidsregels van 2013 kan de Hoge Raad van Adel nog steeds toezien op de juiste toepassing van overheidsheraldiek. Aangezien voormalige heerlijkheden geen publiekrechtelijke lichamen zijn, heeft de Raad ten aanzien van heerlijkheidswapens geen toezichtstaken.

Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Raad Uwe Excellentie het verzoekschrift af te wijzen.

HOGE RAAD VAN ADEL

VOORZITTER,

SECRETARIS,

